No. 1553 Zaterdag 4 October 1913. 30ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

## De Cinematograaf.

Onze geachte Collega *Boletin Comercial* bracht ons Donderdag 25 September het nieuws, dat een vertegenwoordiger van een groote cinematograaf-maatschappij op Curaçao vertoefde met het doel, eens na te gaan, of een permanent bioscooptheater hier kans van slagen heeft.

De *Boletin* hoopt, dat hij slage, omdat deze herhaalde voorstellingen zulk een veredelenden invloed hebben op de groote massa.

Rustig hebben wij afgewacht, wat de overige Collega's van Curaçao hierover zouden zeggen.

Voor zoover wij konden nagaan, heeft het plan verder geen steun gevonden in de Plaatselijke Pers.

Die steun schijnt ook niet gezocht, of gevraagd te zijn.

De ondernemer heeft gelijk: Een cinematograaf maakt reclame genoeg voor zich zelf. Het is overal de meest gewilde ontspanning gebleken.

Ook hier op Curaçao.

Als een bioscoophouder toevallig eens langs ons eiland reisde en een paar avonden zijne films wilde afdraaien voor ons Publiek, was de toeloop steeds groot, en maakte de man immer goede zaken.

Zal echter een blijvende bioscoop hier ook levensvatbaar zijn?

Wij, voor ons, betwijfelen dit wel een weinig. Curaçao is te klein en over het algemeen te arm om avond aan avond een voldoend aantal bezoekers naar een cinematograaf te kunnen zenden.

Onze geachte Collega *Boletin Comercial* heeft gelijk „men treft dergelijke bioscooptheaters in alle voorname hoofdplaatsen en in andere groote steden," waar het uitgaande publiek bij duizenden te tellen is. Dán heeft zoo'n theater reden van bestaan. Dán kan men met sensatienummers licht iederen avond een paar honderd bezoekers naar zijn tent lokken. Hier op Curaçao is de kring echter wat meer beperkt.

Dat velen van den cinematograaf willen genieten, als hij hoogstens 4 à 5 maal vertoond wordt, kunnen we ons voorstellen. Maar, dat er voldoende uitgaand publiek is voor een blijvend bioscooptheater? Het wil er bij ons maar niet in.

Doch, laten we dit voor een oogenblik aannemen. Welke conclusie ligt dan onmiddelijk voor de hand? Dat uit het arme Curaçao veel geld zal vloeien in de hand van een vreemdeling. Veel geld, dat onnoodig is uitgegeven voor vermaak, ontspanning, afleiding.

Ons arme volk zal daardoor nog armer worden aan geldelijke middelen, en rijker aan een heel leelijken hartstocht, de zucht naar ontspanning en vermaak.

Deze verkeerde trek naar het onbereikbare zal ons volk geenszins veredelen, wel slapper en zwakker maken en minder geschikt tot inspannenden arbeid.

In de groote steden heeft men reeds vele droeve ondervindingen opgedaan omtrent den cinematograaf.

Het volk is een groot kind, dat graag prentjes kijkt.

De Cinema, nu, lokt geweldig aan door zijn snel voorbijvliegende levende beelden en platen, die in weinige minuten u de meest aangrijpende geschiedenissen zoo volledig mogelijk voor oogen toovert.

Hij is tien, twintig maal goedkooper dan het theater en voert op één enkelen avond niet één, maar drie à vier drame's op en geeft nog een paar kluchtspelen toe. De goedkoope toegangsprijs breugt hem onder het bereik van eenieder.

En dáár schuilt juist het gevaar. Niet ieder kan zich de weelde veroorloven, ook zelfs niet van deze betrekkelijk geringe uitgaven. Daarbij komt nog, dat deze sterk prikkelende vertooningen uw verbeelding niet los laten en u aanzetten tot herhaald bezoek.

Een permanent bioscooptheater zou een permanente bekoring zijn tot geldverkwisting.

Neen, nog erger!

Een permanent bioscooptheater zou een permanente verleiding zijn tot oneerlijkheid.

Hoe dit bewezen wordt?

Juist dezer dagen heeft de Amsterdamsche Vereeniging *Pro Juventute* een adres gericht tot den Gemeenteraad om een Politieverordening uit te lokken, waarbij het verboden wordt kinderen beneden de zestien jaar in de cinema toe te laten.

En welke reden wordt er aangegeven?

Het komt veelvuldig voor, dat kinderen, die niet over voldoend geld kunnen beschikken om aan hun verlangen naar den cinematograaf te voldoen, trachten op oneerlijke wijze zich het noodige geld te verschaffen.

Treurige ondervinding heeft geleerd, dat de cinematograaf zoo verleidelijk werkt, dat het verlangen er naar een ware hartstocht wordt, waaraan men ook op ongeoorloofde wijze tracht te voldoen.

Een permanente cinematograaf zal ons volk dus weinig veredelen, maar het veel hartstochtelijker maken.

Mogen wij naar een dergelijke inrichting verlangen?

Het moge al eenige afleiding bezorgen, het zou werkelijk niet strekken tot het algemeen belang.

Geheel en al lieten wij hier buiten beschouwing den perversen, ontzenuwenden, demoraliseerenden invloed, welke van slechte cinema's uitgaan.

We hebben te veel vertrouwen in onze Autoriteiten, dan dat we dit gevaar aanwezig achten.

Op één punt meenen wij echter te mogen en te moeten wijzen. Al is een film goedgekeurd door de Politie, dan is dit nog geen waarborg, dat eenieder deze vertooning zonder zedelijk nadeel kan bijwonen. De Politie oordeelt, kan slechts oordeelen, in het algemeen. Maar is die film nu ook goed voor kinderen, voor menschen met zwakke zenuwen, voor ziekelijke temperamenten, of voor karakters met abnormale neigingen? Al kan de Politie voldoende reden hebben om iets door te laten, dan wil dit nog niet zeggen, dat het voor eenieder goed is en zonder gevaar om er naar te gaan kijken.

Vergeten wij ook niet, hoe verschillend er dikwerf geoordeeld wordt. In één stad wordt een stuk verboden, terwijl dit zonder bezwaar op andere plaatsen wordt opgevoerd. [illegible] comoedie als onzedelijk afgekeurd in meerdere steden door bladen van verschillende richting, terwijl datzelfde stuk in een andere stad niet slechts mag worden opgevoerd, maar op *vereerend verzoek van het Publiek*, tot twee, driemaal toe!

Niet allen voelen even fijn. Maar het is toch zeker een algemeen nadeel, als het publiek grover wordt in zijn gevoel en minder kiesch in zijn ontspanning.

En daartoe geeft een blijvende cinematograaf zeer groote aanleiding.

Zeer tot onzen spijt kunnen wij derhalve den slotzin van onzen geachten Collega *Boletin Comercial*: „es de desearse que tengan buena acogida aqui" in het geheel niet onderschrijven. Veeleer spreken wij onzen wensch uit, dat de bevoegde Autoreiten zoo lang mogelijk de oprichting van een blijvenden cinematograaf zullen tegen houden. Wij achten dat werkelijk in het goed begrepen belang van het algemeen.

## WEST-INDIE.

„Curaçao is van onze West-Indische koloniën het eiland, waar de hoeden-industrie van beteekenis is voor de volkswelvaart. Aan concurrentie in die koloniën werd tot voor kort niet gedacht, allerminst blijkbaar van Suriname, tot welks gouverneur nog niet lang geleden het verzoek werd gericht om Curaçao in zijn hoedenindustrie te steunen door aanplanting van de gewilde rietsoorten. De slechte bediening in dat opzicht van leveranciers in Venezuela had den gouverneur van Curaçao tot dat verzoek geleid.

Doch sedert 7 Juli j.l. te Paramaribo een vlechtschool van hoeden werd geopend, krijgt de zaak een ander aanzien, te meer nu uit die opening mag worden afgeleid, dat de bodem van Suriname evenals die van Venezuela de voor de hoeden-industrie verëischte rietsoorten produceert. Het heeft er wel iets van of het verzoek door Curaçao gedaan, zal leiden om dat eiland een ernstigen concurrent te bezorgen in een voornamen tak van nijverheid. De hoedenvlechters van Curaçao moeten in Venezuela of te Paramaribo ter markt komen voor het door hen benoodigde materiaal.

De „Amigoe di Curaçao" echter [illegible] „De hoedenmarkt is zoo ruim, dat er plaats genoeg is, en Suriname ongehinderd naast Curaçao kan staan. Tot dusverre konden wij nog niet eens voldoen aan alle aanvragen. We kunnen de medehulp onzer zusterkolonie best gebruiken. Hopen wij met vereende kracht deze echte volksnijverheid zoo sterk mogelijk te ontwikkelen en met elkander eendrachtig samen te werken tot grooteren bloei van de vlechtindustrie in West-Indië". Moge het tot die samenwerking komen, ook ten bate van den goeden naam op de wereldmarkt door de hoeden van Curaçao reeds behaald.

De vlechtschool werd wel onder gunstige voorteekenen geopend, in zoover haar oprichters van meet af aan de volle sympathie genoten van geheel de bevolking van Suriname. Van de hoogste klasse tot de laagste heeft men begrepen, dat het hier een werk gold, dat voor een breede schare van de bevolking ten zegen zijn kan en — laten we hopen — zijn zal.

Aansluitende aan het vorenstaande valt weder iets goeds mede te deelen over den economischen toestand der kolonie Suriname. Gedurende de eerste 6 maanden van dit jaar viel eenige vooruitgang hier en daar te constateeren, vergeleken bij den toestand in het zoo ongunstige jaar 1912 en van grooter belang is, dat men voor de toekomst hoopvoller gestemd is dan het geval was het laatste anderhalf jaar.

Zoo ten aanzien van de cacao, waarvan de uitvoer Januari — Juni in dit jaar 6840 balen bedroeg tegenover 5900 balen in het overeenkomstig tijdvak van 1912, doch 11.661 balen in dat van het jaar te voren. Groot is de vooruitgang nog niet, doch men meent nog een belangrijke productie dit jaar te mogen verwachten, zóó zelfs, dat de totale uitvoer dien van 1911 nabij komen zal.

Hoopvol ook is men gestemd ten aanzien van de koffie-productie, een aanzienlijke uitvoer wordt verwacht ook al was deze het eerste halfjaar nog gering.

De nog jeudige rubbercultuur toonde betere cijfers evenals de balata. Toch luiden omtrent dit laatste product de berichten niet gunstig, in zoover de bereikbare terreinen bijna alle reeds eens of meermalen bebouwd zijn geworden.

Omtrent de vooruitzichten van de rubbercultuur in Suriname nog het volgende, dat is ontleend aan het verslag over den stand van zaken op de gouvernementsrubberplantage Slootwijk.

De gegevens voor een beoordeeling van de vooruitzichten der rubbercultuur in Suriname zijn nog geenszins volledig, doch verkreeg men de laatste jaren reeds belangrijke gegevens voor wat betreft groei, bodemgesteldheid, tapbaarheid, arbeidersvraagstuk en kosten van aanleg en onderhoud.

Vast schijnt te staan, dat de groei der rubberboomen in Suriname niet achterstaat bij andere landen, zelfs zou Suriname in dat opzicht nog vooruit zijn, terwijl ook de overige ongenoemde factoren een loonende cultuur niet in den weg zouden staan. En aangezien, te oordeelen naar den gemiddelden kostprijs van plantagerubber in andere landen, mag worden aangenomen, dat Suriname, onder zekere voorwaarden, wel zal kunnen mededingen op den duur, is niet zonder redenen ook op deze cultuur de hoop te vestigen voor een opleving van de kolonie Suriname.

Hetzelfde schijnt te mogen worden gezegd van de goudindustrie. Ge-

## NAAR HET GELUK.

*(Uit het leven van een bekeerling.)*

### II. Een Woudidyle.

In den jare 1866 hadden de speelbanken aan de Duitsche badplaatsen hun hoogsten bloei bereikt. Het meest geliefde oord was Homburg, omdat het door zijne ligging in den Taunus nog andere bekoorlijkheden had. De bergen en bosschen waren zeer dichtbij en de hooge ligging maakte Homburg tot een frissche plaats, ook nog gedurende den zomer.

Gedurende het seizoen kwam daar ieder jaar de hoogste élite van alle natiën bijeen. Beroemde en beruchte Parijsche Dames trokken met voorliefde daar heen en spreidden er een tot dan toe nog niet aanschouwden rijkdom van toiletten en kleinoodiën ten toon. Viermaal daags verwisselden zij van kleeding. Als 's morgens om 11 uur de Bank opende, verschenen zij in betooverend morgentoilet met robijnen getooid, en namen de voor haar gereserveerde plaatsen aan de speeltafel in. Om 1 uur verdwenen ze en keerden spoedig weder in een ander toilet terug, maar nu droegen zij smaragden. Gedurende de wandeling om 3 uur hadden zij paarlen om en 's avonds in de opera, waar PATTI zong, schitterden zij van diamanten.

De geschiedenis, of beter de levensroman van elk dezer schepsels was bekend. Men fluisterde elkander den naam toe van den zelfmoordenaar, die haar deze edelsteenen ten geschenke had gegeven. Maar het was, alsof die vrouwen er slechts interessanter door werden, vooral voor de Dames, die bij deze gelegenheid de nieuwste Parijzer mode leerden kennen en heel handig en vlug hun oudmodische costumes wisten te veranderen.

Voor de Heeren was de hoofdaantrekkelijkheid de hertenjacht, door de Bankadministratie zoo goed mogelijk voorbereid en zoo aangenaam mogelijk geleid.

De landgraaf van Hessen-Homburg had het edelwild in het Taunusgebergte niet slechts gespaard, maar zorgzaam geteeld, zoodat er een rijke overvloed van wild voorhanden was. Toen nu in 1866 Homburg Pruisisch was geworden, werd de jacht aan de meest biedenden verkocht. Het mooiste terrein, een allerprachtigst stuk, pachtte de Administratie; ik pachtte een stuk bosch, dat op één na het mooiste was.

Ik was gehuwd met een Creoolsche, afkomstig van het eiland Bourbon, dat tot de Fransche koloniën behoort. Ofschoon wij een prachtige villa bezaten in Parijs, zoo voelden wij toch steeds neiging om buiten Parijs te wonen. Waarom?...... Ik weet niet, of ik het mag zeggen. Maar, enfin, het blijve onder ons; Mijn vrouw was een beetje jaloersch en ik stond heel erg onder de pantoffel.

Och, dat zijn toch feitelijk de gelukkigste huwelijken, ten minste, als de vrouw daarbij ook goed, godsdienstig, flink en verstandig is.

Was mijn vrouw dat alles? In de wittebroodsweken kent men elkander nog niet.

Op onze huwelijksreis gingen wij ook naar Homburg, waar het ons zoo beviel, dat we er bleven hangen. Wij huurden er een villa, lieten onze equipages, uit Parijs komen en „huilden met de wolven, die in 't bosch waren."

Toen eerst begreep mijn vrouw, dat zij Klein-Parijs tegen Groot-Parijs had geruild, en dat Klein-Parijs nog veel gevaarlijker was dan Groot-Parijs.

Daar zij wist, dat ik een hartstochtelijk jager was, spoorde zij mij aan de hertenjacht te pachten. Volgens haar ontwerp bouwde de beroemde architect van Homburg, Professor Geheimraad JACOBI, op een hoog punt midden in het bosch, een klein jachthuis met een breede warande aan den voorkant. Van daaruit kon men zien over de zacht omlaag loopende toppen der boomen tot beneden in een lieflijk dal, waar het kleine dorp *Wehrheim* lag. Rondom de warande werd een rozentuin aangelegd van uitsluitend hooge stamrozen, de edelste soorten uit het Zuiden van Frankrijk. Voor alles een rijke keur van zachte theerozen in haar crêmekleurig gewaad; daar naast Mosrozen, die het hoofdje schalks staken uit haar laag uitgesneden baltoilet van wazig groen gaas, maar zij waren koud en zonder geur; dan de donkerste rozen in alle schakeeringen, de honderdbladigen en anderen. Midden in den tuin werd een vijver gegraven, waarheen frisch bronwater geleid werd. Spoedig bevolkten ganzen en eenden het heldere water tot groote vreugde der talrijke vossen, die nu in hunne onmiddelijke nabijheid vonden, wat zij voor het onderhoud van hun huishoudentje noodig hadden.

Achter den tuin lag de paardenstal, het hoenderhok, het wagenhuis en waren ook de woningen voor de bedienden. Het ameublement werd naar verschillenden stijl en maat in Parijs gemaakt.

En dat alles voor een jacht, die maar voor zes jaar gepacht was!

Maar wat doet een liefhebbende echtgenoote niet om haren man voor gevaren te behoeden!

### III. Het Avondklokje.

In dien tijd had er een belangrijke gebeurtenis plaats in het dorpje Wehrheim.

De houtvester, een oude, flinke kerel met talrijke familie, die altijd zijn plicht deed, bemerkte sinds eenigen tijd, dat een wilddief op zijn terrein stroopte. Hij vond hazen en reeën in strikken gevangen, ook een geslacht hert, in het struikgewas weggeborgen, klaar gelegd om weggehaald te worden. Hij hoorde terloops, dat Robert, de zoon van den dorpsmid, een jonge, brutale dagdief, de strooper was.

De houtvester deed een dunen eed, dat hij Robert zou neerschieten, als hij hem op zijn gebied mocht ontmoeten. Toen Robert, in de herberg te midden zijner drinkebroers gezeten, dit hoorde, zwoer ook hij den houtvester te zullen neerschieten, zoodra hij hem in het bosch zou zien.

Op een zomerschen achternamiddag ging Robert het bosch in en begaf zich, schuw en voorzichtig om zich heen ziende, naar een weide, welke van alle kanten door het bosch omgeven was, en om het malsche gras de lievelingsplek was der herten. Hij liep tot aan het spoor, een soort smal voetpad door het wild gevormd, omdat het altijd denzelfden weg neemt. Tot zijn niet geringe vreug-

durende het eerste halfjaar van 1913 bedroeg de productie van edel metaal 33pct. meer dan over het tijdvak van 1912. Van grooter belang nog is het meer en meer toenemend vertrouwen in den rijkdom van Suriname aan edele metalen enz. Zoo The Paramaribo Times, die in haar nummer van 19 Juli j.l. een hoofdartikel heeft over de „Condition of the Gold Mining Industry". De bodem is rijk genoeg, doch het exploratie- en exploitatiewerk heeft steeds veel te wenschen gelaten. Het blad wijst op de uitkomsten, verkregen met handenarbeid door den Compagnie des Mines d'Or, als een voorbeeld van hetgeen kan worden bereikt bij een goed beheer en een bekwame leiding. Gedurende een twintigtal jaren verkreeg de maatschappij een jaarlijksche gemiddelde van 240.000 gram en voor het eerste halfjaar 1913 bedroeg de opbrengst 154.476 gram.

Na de reeds zoo langen tijd tot ons gekomen meer dan ongunstige berichten over den economischen toestand van de kolonie Suriname, geven voorstaande gegevens eenig recht tot de meening, dat de kolonie den moeilijksten tijd achter den rug heeft.

Ten slotte nog iets over de haven van Curaçao:

Beweerd is in „Het Nederlandsche Zeewezen" (afl. 9 van 15 April jl). dat de haven van Curaçao gemeden wordt door Amerikaansche en Duitsche oorlogsschepen vanwege:

1e. den ongunstigen toestand in die haven op sanitair gebied, voor namelijk door het zeer groote gevaar van venerische infectie:

2e. de gemakkelijke en goedkoope wijze van sterken drank te verkrijgen, spiritualiën van bedenkelijke kwaliteit. De Amerikaansche en Duitsche oorlogsschepen zouden bij voorkeur de haven van Curaçao niet bezoeken om hun volk niet bloot te stellen aan de gevaren van een havenplaats „waar ten opzichte van drankverkoop en prostitutie nog volkomen anarchie heerscht."

In hoever de haven van Curaçao gemeden wordt als boven is vermeld, is ons niet bekend, doch met een der Curaçaosche bladen, dat bovenbedoeld artikel besprak, meenen we te mogen aannemen, dat het gevaar voor besmetting in andere zeehavens niet minder groot is. Ten opzichte van het drankgevaar beweert „De Vrijmoedige" dat reeds vroeger geklaagd werd over de minderwaardigheid der in de haven van Curaçao getapte dranken en dat toen bij een scheikundig onderzoek van de in alle kroegen aanwezige spiritualiën geen schadelijke bestanddeelen gevonden werden.

Toch kan op deze gevaren, die het zeevolk aan den wal bedreigen, niet genoeg de aandacht gevestigd blijven, ook met het oog op de reputatie, die onze zeehavens en dus ook Curaçao in het buitenland genieten. Ja vooral voor de haven van Curaçao, die ongetwijfeld een toekomst heeft."

*Het Centrum.*

## Het nieuwe Ministerie.

Eindelijk! roept *Het Centrum* uit.

Het woord zij zonder eenige ironie neergeschreven, maar eenvoudig tot vaststelling van een *feit*, dat zijn beteekenis heeft ter kenschetsing van den politieken toestand. De duur der crisis was abnormaal lang, maar daardoor bleek dan ook, dat het land door den uitslag der verkiezingen voor een abnormalen toestand was geplaatst. Ware die toestand een normale geweest, de oplossing der crisis zou spoedig haar beslag hebben gekregen Een Linksch Kabinet had na enkele weken kunnen optreden. Nu het meer dan twee maanden duurde eer het zoover kwam, legt dit feit op zich zelf reeds getuigenis af van de onzuiverheid en onzekerheid, door het verloop van den stembusstrijd in onze politieke atmosfeer geschapen.

In zooverre kan men ook zeggen, dat het nieuwe Ministerie lijdt aan een *vitium originis*. Het gevaar voor zijn bestáan, schuilt in zijn ontstaan zelf. Het treedt op na een verkiezingstrijd, welke een louter negatief karakter droeg en die wel een zittend Rechtsch Kabinet omverwierp, maar geen meerderheid opleverde, waarvan men althans in t' algemeen de voor een regeeringsmeerderheid onmisbare eenheid en samenhang kan verwachten. Het lijkt er niet naar. Evenals in 1905 gaf ook nu de stembus geen zuiver geluid, zeide zij vooral wat zij *niet* wilde. Daarin kan geen Kabinet een vasten grondslag vinden. En de uitkomst is in zooverre nog ongunstiger dan acht jaren geleden, wijl de meerderheid — zij moge dan sterker zijn — nog grooter, nog bonter verscheidenheid vertoont, dan toen; en ten overvloede de kiezers zijn gepaaid met voorspiegelingen en beloften, waardoor het nieuwe regime bij voorbaat in moeilijkheden is gebracht.

Het lijkt overbodig hierover thans in bizonderheden te treden, de Junistembus ligt daarvoor nog te kort achter ons. Maar wel mag erop gewezen worden dat bij al het zonderlinge en buitenissige, in de laatste maanden te aanschouwen gegeven, ook de samenstelling van het nieuwe Kabinet, haar eigenaardige plaats inneemt. Over het „extra-parlementair" van dit Kabinet is reeds het noodige gezegd; maar ook de verdeeling der portefeuilles heeft, zelfs in liberale kringen, eenige verwondering gewekt, om geen ander woord te bezigen. Dat de heer Treub de portefeuille voor Landbouw, Nijverheid en Handel zou worden toevertrouwd, zullen niet velen hebben verwacht en te grooter zal de verrassing van den een, de ontnuchtering van den ander wezen, nu verluidt, dat de formatie van het Kabinet zou zijn afgestuit, had de heer Treub geweigerd daarin zitting te nemen. Omtrent een der belangrijkste zaken, waardoor het bij de stembus heette te gaan: de Staatpensionneering, tast men nu absoluut in t' duister. Het Ministerie is niet *pro* en niet *anti*, zooals reeds werd medegedeeld. Wat het dan eigenlijk wel is? Wij weten het niet, en of de nieuwe regeering het zelve wel weet, zal moeten blijken uit de eerstvolgende toekomst.

Gemakkelijk is de positie van dit Kabinet allerminst, — dit staat vast Het telt bekwame mannen; het kan ook wijzen op figuren van aanzien in ons staatkundig leven, wien het zoomin aan ervaring als aan talenten ontbreekt. Maar dit is nog niet voldoende om het Kabinet als geheel levensvatbaar te doen zijn. Daartoe heeft het weinig grond onder de voeten. Het zal moeten regeeren met een meerderheid, die zelve niet precies weet, wat zij weet, wat zij wil, en wier verschillende fracties reeds in ongenoegen met elkander kwamen, toen de stembus gesloten was. Het zal eenerzijds de zestien sociaal-democraten moeten ontzien, anderzijds de tien vrije liberalen ten vriend houden. Het zal eenerzijds den klassenstrijd moeten verwerpen, anderzijds zijn "burgerlijk" (*sic*) karakter moeten tempereo. Het zal... ja het zal nog veel meer moeten doen, om tusschen zoo velerlei klippen en klipjes door te stevenen,, en niet van de eene kolk te vallen in andere. Met haar eigen meerderheid, altbans met de Linksche meerderheid, zal het Kabinet de meeste moeite hebben. En dat het daarbij niet zal ontbreken aan debatten tusschen den minister van Landbouw en ... de sociaal democratie kan nu reeds zonder ernstige vrees voor beschaming worden geprofeteerd. Het zou wel het wonderlijkste en zonderlingste van al het wonderlijke en zonderlinge in het verloop en de oplossing dezer ministerieele crisis zijn, indien mr. Treub en de fractie Troelstra het nu plotseling goed met elkander konden vinden!

Voor de Rechterzijde blijft natuurlijk in den eersten tijd geen andere rol over, dan die van afwachten. Zij zal — het is reeds van alle kanten gezegd — geen politieke baldadigheid betrachten en geen tooneelen te aanschouwen geven, als de vorige Tweede Kamer moest beleven. Zij zal daartoe een te hoog besef van hare roeping toonen en van hare positie. Maar de positie legt haar terzelfder tijd verplichtingen op, waaraan zij zich niet zal kunnen ontrekken. Zij is 45 man sterk — de afgevaardigde van Ommen buiten beschouwing gelaten — en de recente uitslag eener naverkiezing kan als vingerwijzing dienen, dat er reeds kentering gekomen is bij een aantal kiezers, die twee maanden geleden nog Links stemden. Voor haar recht en haar beginsel zal de Rechtsche minderheid — die ontegenzeggelijk *meerderheid* in het land gebleven is — hebben op te komen. Zij staat principieel tegenover dit Kabinet, al wil dit niet zeggen, dat zij zal beginnen met een oorlogsverklaring. Af te wachten is, hoe straks de Openingsrede luiden zal. Die rede zal een aanwijzing kunnen zijn, of en in hoeverre van Rechts met dit Kabinet is samen te werken. Mocht de weg daartoe van meet af aan door het nieuwe ministerie worden afgesloten, dan zal dit hiervoor zelf de verantwoordelijkheid dragen. Al twijfelen wij er niet aan, dat van Rechts geen andere, dan een loyale oppositie te wachten is."

## NEERLANDS ONAFHANKELIJKHEID.

Nu de glorierijke dag van onze Vaderlandsche Geschiedenis langzamerhand begint te naderen, zal het niet ondienstig zijn de wordingsgeschiedenis van Neerlands onafhankelijkheid eens in 't kort in herinnering te brengen.

Een Inzender G. J. in de *Residentie Bode* zal ons hierbij leiden

De komst der Franschen werd door het grootste deel van ons volk met de grootste vreugde begroet. Overal werden de vrijheidsboomen opgericht — werden de feesten van de „Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap" gevierd. Maar al te spoedig kwam de onuchtering! We moesten die vriendschap en hulp van de Fransche revolutiemannen betalen met het onderhouden van een 25000 tal soldaten die, als zij behoorlijk gekleed en gevoed waren, door nieuwe sans-culottes (die aan alles gebrek hadden) werden vervangen; we werden bovendien door het verbond met de Franschen gewikkeld in den oorlog met Engeland, dat ons al onze schepen en onze koloniën ontnam. Gelukkig werden we in 1799, toen de Engelsch-Russische zeemacht reeds bij Den Helder haar troepen aan land gebracht had, door den Franschen generaal Brude voor den ondergang behoed. Na het vertrek van den Stadhouder moest een nieuwe staatsregeling worden gemaakt. Er kwamen al dra drie partijen met mannen als Wybo Fijnje, Van des Goes, Gogel Vreede, Pieter Paulus als voormannen — en na vele verwikkelingen, waarin vooral generaal Daendels telkens een groote rol speelde door het gevangen nemen van staatslieden en 't omverwerpen van gemaakte regelingen — kwam eindelijk een staatregeling tot stand ontworpen door Rutger Jan Schimmelpenninck die als Raadpensionaris het hoogste gezag in handen kreeg. Deze raadpensionaris maakte zich gedurende zijn kortstondig bestuur zeer verdienstelijk, en werd uitstekend gesteund door Jan Alexander Gogel. In 1806 werd Schimmelpenninck tot aftreden gedwongen door den man, die sedert eenige jaren de groote gebieder over het grootste deel van Europa was geworden: Keizer Napoleon.

Napoleon I — de man, die van officier opklom tot de hoogste waardigheid in 't leger; die zich beroemd maakte door zijn groote overwinningen, door zijn ongeëvenaarde krijgsmanstalenten, en — berucht door zijn onverzadiglijke heerschzucht, welke hem in 't begin der 18e eeuw deed optreden als de hersteller van de wanorde in het Fransche rijk; die van Consul tot Keizer der Franschen werd; die vele landen in Europa onder zijn heerschappij bracht, en in die landen zijn broeders of vrienden tot koningen aanstelde. De man, die op het toppunt van macht gekomen, door de vereenigde legers van de nog niet ontworpen natiën werd verslagen en naar Elba verbannen — en na een nieuwe poging om zich weer tot de vroegere glorie te heffen — voorgoed werd onderworpen en naar het onbewoonde eiland St. Helena werd gevoerd, waar hij als balling stierf.

Dat Schimmelpenninck in 1806 werd ontslagen, had tot hoofdreden dien al te zelfstandig optreden: zoo iets beviel den heerscher niet — en hij verkreeg dan ook, of liever hij dwong onze regeering, dat men hem in 1806 verzocht, zijn broeder Lodewijk tot Koning van Holland aan te stellen, aan welk verzoek natuurlijk „welwillend" werd voldaan. Het ging alzoo met ons land al haastig naar het verlies van zijn zelfstandigheid, want Lodewijk was volgens de voorschriften van den grooten Keizer slechts een vazalkoning, die als eerste plicht te vervullen had: de belangen van den Keizer en van Frankrijk te dienen.

Koning Lodewijk Napoleon en Koningin Hortense werden begrijpelijkerwijze met wantrouwen begroet. Al spoedig echter bleek tot verrassing zoowel van den Keizer als van ons volk, dat Lodewijk een degelijk vorst was, die er naar streefde, voor zijn nieuwe onderdanen werkelijk een goed vorst te zijn. Ook de staatslieden, die hem terzijde stonden, o. a. Verheull, Röell, Kraijenhoff maakten zich voor ons volk verdienstelijk.

Tot verrassing ook van den keizer, zeiden we, want Napoleon had niet bedoeld, dat zijn broeder in de eerste plaats voor de belangen van Holland zou opkomen, allerminst dat hij, zooals weldra bleek, de belangen van zijn rijk hooger stelde dan de vaak tegenstrijdige belangen des keizers. Deze besloot dus, spoedig een einde aan zulk optreden te maken; hij liet Zeeland met zijn troepen bezetten; hij overlaadde zijn broeder met allerlei verwijten en beleedigingen; hij nam nog vele andere maatregelen, die zoodanig s' konings ondergeschiktheid deden uitkomen, dat deze in 1810 vrijwillig afstand deed, ten behoeve van zijn zoon Napoleon Lodewijk, onder regentschap van zijn moeder Hortense. Natuurlijk stoorde Napoleon zich het minst niet aan deze beschikkingen; hij had ook hier weer zijn doel bereikt — hij vaardigde een bevelschrift uit, waarbij Holland, als „het aanslibsel der Fransche rivieren,"bij het keizerrijk werd ingelijfd. Het algemeen bestuur werd opgedragen aan Le Brun, hertog van plaisance; het land werd verdeeld in departementen, waarover prefecten werden aangesteld; de voornaamste dezer prefecten waren baron De Stassart en graaf Ghilles de Celles. Holland was een gewest van Frankrijk geworden en had zijn onafhankelijkheid, waarvoor zooveel strijd gestreden, zooveel bloed gestort was, verloren! En voortaan zou de Fransche taal gesproken en onderwezen worden, zou de Fransche vlag wapperen, zouden de Fransche wetten gevolgd worden. Napoleon voerde hier ook de conscriptie of loting in en de soldaten moesten in de Fransche legers mee ten strijde trekken.

Waarlijk geen wonder, dat van het eerste oogenblik af slechts aller verlangen gericht was op het herwinnen der vrijheid. Wat men echter niet durfde hopen, geschiedde: reeds 3 jaren later zou die heerlijke vrijheid herwonnen worden. Napoleons onverzadiglijke heerschzucht was er de oorzaak van; zijn strijd tegen zijn beide groote tegenstanders Engeland en Rusland, was er de aanleiding toe.

In 1812 besloot Napoleon, tegen Rusland op te trekken.

Volgde de debacle in Moscou en de Volkerenslag bij Leipzig in 1813.

Napoleon werd gevangen genomen en naar Elba gevoerd.

Nauwelijks had men in ons land de krijgsberichten vernomen, of alles kwam in rep en roer. Eenige ondernemende mannen begrepen, dat men onmiddellijk de maatregelen ter bevrijding moest nemen. Tot hen behoorden o. a. prof. Kemper en mr. Falck; zij stelden zich in verbinding met vele heeren in Den Haag. En nu werd de hoofdleiding toevertrouwd aan de 3 mannen, die terecht in ons monument op het plein 1813 zijn uitgebeiteld als de drie eedgenooten, aan wie ons land in de eerste plaats zijn herwonnen vrijheid dankt: Gijsb. Karel van Hogendorp, van Limburg Stirum en van der Duin van Maasdam.

Het moet een onvergetelijk schouwspel geweest zijn, toen daar van Limburg Stirum en de zoons van Hogendorp zich op de straat vertoonden met de Oranjekokarde op de borst en op den hoed, en onmiddelijk dit voorbeeld door honderden werd gevolgd. Even onvergetelijk het moment, waarop de prins van Oranje, Willem Frederik, de zoon van Willem V, den 30en Nov. te Scheveningen den voet aan wal zette op de plek, waar ter herinnering de Naald is geplaatst. De heeren Fagel en De Perponcher genoten de eer, naar Londen te worden gezonden, om den Prins af te halen. Het voorloopig bewind was gesteld in handen van de drie hoofdmannen.

Terwijl al deze gebeurtenissen voorvielen, waren intusschen de meeste vestingen nog in de macht der Franschen, doch met behulp van Pruisen en Kozakken werden ze in 't begin van 1814 veroverd.

Toen Willem Frederik was aangekomen en natuurlijk met onbeschrijfelijke geestdrift Den Haag binnengevoerd, was men het niet terstond eens over den titel, waaronder de prins de regeering zou aanvaarden. Aan den eenen kant wilde men eenvoudig de herniauwing van het oude stadhouderlijk bestuur, maar steeds meer stemmen verhieven zich voor hoogere waardigheid. En de heeren Kemper en Fannius Scholten, als commisarisgeneraal naar Amsterdam vertrokken, wisten te

---

de ziet hij, dat er versche sporen zijn ingedrukt. Vlug zoekt hij buiten den wind op een afstand van ter nauwernood 30 schreden, zoodat zijn geweer de volle draagkracht behoudt, een mooi plaatsje op, waar hij zich kan verschuilen om ongezien de herten af te wachten, als zij tegen zonsondergang naar de weide zouden trekken. Hij lag hier echt op den loer.

Plotseling verschijnt de houtvester op de vlakte, en loopt recht in zijn richting. Ook hij wil het spoor opzoeken. Een duivelsche grijnslach komt over het gelaat van den strooper. Langzaam legt hij zijn geweer aan en wacht tot de houtvester nog wat dichter bij komt. Op het onverwachts blijft deze echter staan, zijn pijp was uitgegaan; hij haalt tondel en vuursteen uit den zak, maar het zwam wil geen vuur vatten, 't was vochtig geworden. Eindelijk na herhaaldelijk slaan springt er een vonk over, en is het korte pijpje weer aan gestoken. Kalm gaat de houtvester verder. Robert ligt recht tegenover hem, met den loop van 't geweer gericht midden op zijn borst. Hij mompelt reeds bij zich zelven: Nu zijt ge een verloren man; nog vijf passen dichterbij en zelfs God kan u niet meer helpen."

Het avondklokje van Wehrheim luidt voor den Angelus, Maria ter eere.

De houtvester staat opnieuw stil, neemt zijn pet af en den pijp uit z'n mond en knielt neder.

De wilddief legt aan op den biddenden man. Doch hij schrikt van zich zelf, nu hij zich plotseling bewust wordt, op het punt te staan, zich te bezondigen aan een laffen sluipmoord. Hij rilt van ontzetting. Het geweer zakt langzaam naar den grond, ook hij bidt en dankt de Moeder Gods, hem nog op het laatste oogenblik weerhouden te hebben van een menschenmoord. Voorzichtig sluipt hij weg, vast besloten een eerlijk mensch te worden.

### IV. Goeden Nacht.

Wie natuur, bosch en jacht liefheeft, kent geen grooter genoegen dan in een wildrijk bosch op den loer te liggen. De hoogste poësie van het woud zijn de kleine vogeltjes, als zij kort na het avondkleppen, paartje na paartje, slapen gaan. Gelijk bij de menschen de kleine kinderen het eerst naar bed gaan, zoo ook bij de vogels.

Zoo'n lief, klein ding kruipt weg onder een blad om zich tegen den dauw, den regen, of de uilen te beschutten. Hij steekt zijn kopje onder den vleugel en blaast al z'n veertjes op tot een bal, om warm te zitten en rustig een gezonden slaap te genieten. Ten slotte hoort men alleen nog het geluid van een paar grootere vogels en eindelijk is alles stil. Alleen de uil laat zijn geheimzinnig eentonig gekras hooren, strijkt heel dicht langs de toppen der boomen, of hij soms een slapend vogeltje bespeurt. Geboomte en struikgewas vormen slechts phantastische schaduwen. Men begint bang te worden, dat men alleen in het bosch is.

### V. Ochtendconcert.

Nog schooner is de morgenstond.

Lang nog voor het morgenschemeren zoekt men zijn plekje op, waar men zich in een gemakkelijken jachtstoel nedervlijt. De sterren blinken nog even, de maan gaat onder; diep zwijgen heerscht alomme. Alleen de uil krast nog immer.

Daar breekt het eerste morgenlicht door; de sterren verbleeken, de vogels ontwaken, ook weder het eene paartje na het andere; de kleintjes slapen, evenals de menschenkinderen het langst. Elk paar geeft zijn ontwaken te kennen door een zacht getjilp, zij willen de kleine langslapers niet wakker maken. Weldra echter zijn allen los uit den slaap. Dan wordt het een algemeen zuiveren en stemmen der kelen, zooals de muzikanten van een orkest hun instrumenten beproeven. En dan, als op commando, breekt plotseling de algemeene morgengroet door, hun lieven Schepper ter eer. Een ieder zingt zijn eigen lied, elk in eigen toonaard, allen zingen uit vollen borst, met de volle kracht van hun orgelende kelen, en toch hoort men geen wanklank in dit algemeen concert...... het is het orkest van den Hemelschen Vader.

Nu komt ook het wild uit zijn leger. Het eerst huppelt de haas naar voren en maakt middelerwijl toilet door zich met de voorpooten op te poetsen en glad te strijken. Achter hem sluipt de vos aan. Of die hem niet voor zijn morgenontbijt wenscht?

Dan komen de reeën met haar trouwe, groote oogen. Zij blikken vroolijk in 't rond, want zij kennen geen argwaan. Ten slotte knappen en breken de dorre twijgen met groot geraas; de koning des wouds nadert, omgeven door zijn geheele familie. Eerst komt het oudste dier. Ook bij de herten gelden de vrouwtjes voor de dapperste en de meest voorzichtige. In de hertentaal beteekent het woord *oud* zooveel als *kloek*. De kloekste gaat voorop en speurt, of er gevaar dreigt. Maar zij kan de nabijheid van den vijand niet ontdekken, want hij heeft zich verborgen buiten den wind. Gerustgesteld schrijdt zij verder, alle gezusters volgen haar, ook Mama en de Tantes en het laatst het Opperhoofd der familie met majestueus gewei.

De polsen des jagers slaan sneller, zijn adem stokt, zijn bloed stolt, zijn zenuwen trillen — dat is de jagerskoorts.

Nu komt het er op aan met bovenmenschelijke inspanning de volledige krachten van lichaam en ziel te vereenigen en samen te dringen, want het is nu het lang verwachte, alles beslissende oogenblik. Een korte knal, en met een geweldigen luchtsprong stort het hert op den grond.

Vlug wordt het dier schoongemaakt en de jachtbuit weggesleept. Een prachtig gewei siert weldra als jachttrofee het jachthuis van den jager.

Het is een stuk jachtgeschiedenis op zich zelve.

bewerken, dat het stedelijk bestuur den 1en Dec. onder gejuich der menigte den prins tot Souverein vorst uitriep. Na eenige aarzeling verklaarde de prins die waardigheid, doch door een grondwet nader geregeld, te aanvaarden. En zoo hield dan weldra onze vorst, die twee jaar later onze eerste Koning, Koning Willem I, zou zijn, zijn zegerijken intocht met zijn zonen, Willem George Frederik, later Koning Willem II, prins Frederik, en de heeren van zijn gevolg."

## Berichten uit de Kolonie.

### Kerkelijke Berichten.

Donderdag ll. is Z. D. H. Mgr. dr. A. R. Silva, Bisschop van Merida, in gezelschap van een secretaris en van den Zeereerw. Heer Dr. RINCON, Pastoor van San Cristobal, hier met de *Zulia* uit Maracaibo aangekomen. Monseigneur was dien dag de gast van den Hoogeerw. Pater Provicaris en vertrok in den namiddag met de *Philadelphia* naar La Guaira. Het doel der reis is Caracas, waar Z. D. H. minstens een maand denkt te blijven.

***

Heden viert de Eerw. Zuster MARIA CLOTILDA haar zilveren professiefeest in het St. Elizabeths Gasthuis alhier.

Zuster CLOTILDA verdient meer dan anderen, dat dit feest mooi gevierd worde, want zij was immer bij alle andere feesten het meest van allen in de weer om hare jubileerende Zusters te huldigen en haar een vroolijk feest te verschaffen.

Dat mag bij deze gelegenheid wel eens openlijk worden geroemd, want het getuigt toch van heel wat geest van opoffering, als een ziekenverpleegster, na een zwaren dag vol inspannenden arbeid, des avonds of des nachts, als zij de waak heeft bij de zieken, in plaats van een weinig rust te nemen, verzen van buiten gaat leeren om hare zusters bij feestelijke gelegenheden een genoegen te doen.

Wij wenschen Zuster CLOTILDA derhalve een prettig feest toe, en hopen, dat zij nog lang weldoende moge rondgaan onder de zieke en lijdende armen van Curaçao.

Zuster M. CLOTILDA, Mejuffrouw LUCIA VAN DER SANDE werd, geboren te Cromvoirt den 7den April 1861, trad in het klooster te Breda 2 Maart 1886, legde hare H. Geloften af 4 Oct. 1888, en kwam hier op Curaçao 21 Juni 1890.

### Hr. M. Zeeland

is Donderdagmiddag weder van Trinidad hier binnengevallen.

### De regen

is in 't land! Officieel begint de regentijd met October, maar nu vielen de eerste groote buitjes reeds Maandag, 29 September. 't Was nog wel geen algemeene regen, maar toch reeds een mooi begin.

De goede God geve ons een goed regenjaar!

### In den put.

Wederom werd in de Bovendistricten een lijk in een in put gevonden. Het was het lijk van een vrouw, die acht à tien dagen geleden bevallen was. Het kind was of dood geboren, of is spoedig na de geboorte gestorven.

Bij de begrafenis van dit kinder lijkje ging het geheimzinnig toe. Men scheen de autoriteiten er maar liefst buiten te willen houden en trachtte het zonder verlof in den grond te stoppen. Dit gedrag wekte argwaan.

De vrouw werd aangezegd, dat zij, als zij beter was, hierover ondervraagd zou worden.

Zij heeft nu alle ondervraging voorkomen door in den put te springen, waarin ze verdronk.

Het lijk werd overgebracht naar het St. Elizabeths-gasthuis waar de schouwing plaats had.

Een der mannen, die bij het begraven van het kinderlijkje tegenwoordig was, en hulp verleende, is nu door de Politie geroepen om ondervraagd te worden. Beide gevallen zullen gerechtelijk onderzocht worden.

### Exequatur.

In de Staatscourant van 17 Sept. lezen wij, dat bij Kon. besl. M. L. Maduro, erkend en toegelaten is als consul van Noorwegen te Willemstad voor de Nederl. bezittingen in de Caraïbische zee.

### Dankbetuiging.

Ontvangen nieuwe tijdtafels der Harison Line and Leyland Line.

Den Heeren H. & J. Jones onzen hartelijken dank.

### Dry Farming.

In *The Ogden Examiner* van 15 September lazen wij een bericht over den Landbouwkundige onzer Kolonie, de Heer G. B. DUSSEL. Reeds verscheidene dagen is ZEd. in Ogden de gast van Hollandsche landbouwers, die daar het Dry Farming systeem volgen, de Heeren J. B. VOLKER en B. VAN DER SCHUIT.

Na nog eenige kleinere uitstapjes naar Box Elder zal de Heer DUSSEL naar Curaçao terugkeeren, waar ZEd. in den loop dezer maand wordt verwacht.

### Is gedistilleerd water schadelijk?

Het is reeds lang bekend, dat gedistilleerd water, — dus water, waaraan alle zoutdeelen onttrokken zijn, — op planten en dieren een nadeeligen invloed uitoefent. De oorzaak moet hierin gezocht worden, dat alle organismen der lichaamssappen een zeker zoutgehalte moeten bevatten. Bij toevoering van zoutloos water, worden echter de lichaamssappen verwaterd en aan de levende substantie, die voor bestaan en groei een zoutgehalte van 0.6 % noodig heeft, wordt dan ernstig gestoord. Het is nu nog maar de vraag, of het gebruik van gedistilleerd water— dat men natuurlijk niet moet verwarren met gesteriliseerd water, waarin alle kiemen door lang koken gedood zijn, zoodat het nog alle zoutdeelen bevat — kwaad kan. In vele gevallen kon men ongestraft gedistilleerd water gebruiken, maar dit was dan zorgvuldig gedistilleerd en was langen tijd aan de lucht blootgesteld geweest.

Daarentegen weten bergbeklimmers, dat het gebruik van gletscherwater en ijs, die beide bijna geheel zoutloos zijn, de oorzaak kunnen zijn van maagpijn en stoornis in de spijsvertering. Na het gebruik van kunstijs, dat uit gewoon water gemaakt is, komen zulke verschijnselen niet voor; daarom is het beter om kunstijs aan zieken te geven in plaats van natuurijs. Dr. Ohler te Frankfurt a/M. nam proeven met verschillende dieren om de werking van zoutloos water na te gaan. Bij muizen, die in de maag of bloedsomloop gedistilleerd water toegediend kregen, nam hij een storing der nieren waar, hetgeen zich hierin uitte, dat de nieren de roode bloedkeurstof der bloedlichaampjes doorlieten en dat bij de afscheiding der nieren z.g. haemoglobinurie voorkwam, een verschijnsel, dat men hij bepaalde zekere vergiftigingen, b.v. met chloorzure kali, waarneemt. Ook eiwit werd waargenomen. Alles wijst er op, dat gedistilleerd water, indien in groote hoeveelheden en bij voortduring gebruikt, [illegible] dige drank is [illegible]

(Vox Med.)

### Iets voor Curaçao.

In een buitenlandsch blad komt een correspondentie voor over guayule, waaraan het volgende is ontleend.

De guayule-caoutchouc-industrie bestaat sedert het jaar 1901, in welk jaar proeven werden genomen door een Mexicaan in den Staat San Luis Posoti, die echter geene bevredigende resultaten opleverden. De eerste fabriek, die guayule-rubber produceerde, werd in 1903 te Jimulco, Staat Coahuila, opgericht.

De eerste producten, welke deze fabriek naar Europa zond, werden met een zeker wantrouwen ontvangen, wijl men het juiste gebruik van deze nieuwe rubbersoort niet kende. Eerst langzamerhand kwam men er toe het product met andere caoutchoucsoorten te vermengen. Dit had zoo gunstige resultaten, dat tegenwoordig deze mengsels voor de fabricage van bijna alle rubberartikelen gebruikt worden.

De guayuleplant, de grondstof, waaruit de nieuwe soort wordt verkregen, wordt slechts aangetroffen in de staten Coahuila, Durango, Zacatecas, Chihuahua, en Nuevo Leon, speciaal echter in de beide eerstgenoemde Staten. Voor den wasdom der plant is in de eerste plaats een *kalkbodem* en voorts een gematigd klimaat noodig. Zij groeit bijna uitsluitend in bergachtige streken (Sierras), waar gewoonlijk niets anders dan *ixtle*, een soort Pita, palma, enz. voorkomen. *Daar de guayuleplant voor hare ontwikkeling slechts weinig water noodig heeft, gedijt zij in deze dorre streken zeer goed.* Om de vier of vijf jaar wordt de plant uit den grond getrokken, waarbij een gedeelte der wortels in de grond blijven. Uit deze wortels ontwikkelen zich weder nieuwe planten en wel uit een volwassen plant gewoonlijk twee tot drie, welke na vijf jaren voor de productie geschikt zijn.

In kleine hoeveelheden treft men de plant ook in de vlakten (llanos) aan, maar hier is zij geheel gedegenereerd, wijl zij den zoo noodigen kalkbodem mist. De rubberproductie van deze soorten is dan ook veel geringer dan van het meer zuivere ras.

### Petroleum op stoomschepen.

In den „Berliner Börsencourier" komt een beschouwing voor over het gebruik van petroleum op stoomschepen en het gebruik van petroleummotoren in plaats van stoommachines bij groote schepen.

De invoering van vloeibare brandstof op zeeschepen heeft zoo groote voordeelen in, zegt het blad, dat men voor de naaste toekomst een ontwikkeling in die richting met zekerheid kan voorspellen. In de laatste jaren is reeds aanmerkelijken vooruitgang in die richting te bespeuren. Vooral voor oorlogsschepen zou deze verandering van de grootste beteekenis zijn, want de vernieuwing van den voorraad brandstof zou daardoor veel gemakkelijker in zijn werk kunnen gaan. Terwijl het inladen van kolen op een oorlogsschip vooral in open zee en bij sterken golfslag een moeilijk en tijdroovend werk is, zou het opnemen van de overeenkomstige hoeveelheid petroleum door een slang zoo eenvoudig mogelijk en veel sneller kunnen geschieden.

Daarom heeft ook de petroleum motor op de stoommachine veel voor. In Frankrijk heeft men tot nog toe zich er toe beperkt, groote zeilschepen van petroleummotoren te voorzien om ze als aanvullende voortbewegingskracht te gebruiken.

Ook de proefnemingen in Duitschland trekken in het buitenland zeer de aandacht, vooral het succes van de visscherbark „Ewersand" die met een motor van 90 P. K. 5 weken onderweg is geweest en daarbij slechts 3 ton petroleum heeft verbruikt, terwijl een stoommachine vijfmaal zooveel kolen noodig gehad zou hebben.

Een medewerker van een Fransch tijdschrift noemt het een wereldkundig geheim, dat de nieuwe Duitsche liniekruiser „Göben" van petroleummotoren van 12.000 P. K. zal worden voorzien. Hij beweert tevens, dat men in Frankrijk een eskader wil bouwen van een nieuw soort oorlogsschepen, die het midden tusschen onderzeesche booten en torpedojagers zullen houden, en petroleummotoren van 4500 P. K. zullen krijgen. Ook in Engeland is een schip van 32 000 ton, voorzien van een petroleummotor van stapel geloopen. De Russische scheepvaartmaatschappij voor Oost Azië heeft een vaartuig met een petroleummotor van 5000 ton waterverplaatsing gebouwd, dat 12 mijlen loopt. Hieruit blijkt wel, zoo besluit het blad, dat men op bijna de geheele wereld in groote motorschepen belang stelt.



### Officieele Berichten.

Gedurende de afwezigheid van den titularis is de heer C. J. Debrot belast met de functiën van wijkmeester van de derde wijk van het stadsdistrict alhier.

De tijdelijke aanstelling van C. M. Nuboer tot deurwaarder bij het kantongerecht, cipier en deurwaarder der belastingen op Bonaire, tevens belast met het rondbrengen der belastingbiljetten is ingetrokken; en hij is naar Curaçao overgeplaatst in zijn betrekking van kommies 2de klasse der belastingen.

De Inspecteur der belastingen in deze kolonie A. G. Statius Muller is in activiteit hersteld; de Koloniale Ontvanger H. Statius Muller is hersteld in zijne functiën; de hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie J. W. J. v. d. L. Schotborgh is hersteld in zijne functiën; en de 2de commies ter Gouvernements-Secretarie Ph. F. Gorsira is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie.

In de plaats van den heer J. L. Th. Heldewier Vignon, die er voor bedankt heeft, is benoemd in de commissie van aanslag voor de grondbelasting voor het gedeelte van het eerste of stadsdistrict omvattende de vijfde tot en met achtste wijk op Curaçao, het plaatsvervangend lid G. A. Winkel tot lid en plaatsvervangend voorzitter, en de Heer H. A. Statius Muller tot plaatsvervangend lid.

J. N. de Palm is tijdelijk belast met de functiën van deurwaarder-cipier op Bonaire.

Aan den hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie J. W. J. v. d. L. Schotborg is tot herstel van gezondheid, een maand verlof verleend en de 2de commies ter Gouvernements-Secretarie Ph. F. Gorsira is tijdelijk belast met de functiën van hoofdcommies [illegible]

### Posterijen

*Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.*

Sylvian Cohen (11), Alfredo Moran, R. Edward Price, Alfred Seidel, D G Schütt & Co., Ms C V Valdeblanques, S. Dias Peña (aang)

Drukwerken: Directeur Hotel Bolivar, Wed John Price Romer & familie, D. G. Schutt & Co

Zonder adres: The Britisch Trade Journal

### Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

*Van 3 October 1913.*

| | |
|---|---|
| AARDNOTEN (Pindas) per KG. | 0.22 |
| ZOUT per vat van 180 K.G. | f 0.80 |
| DIVIDIVI per K.G. | „ 0.05½ |
| ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw. | „ 0.60 |
| id. per KG. 2e kw. | „ 0.50 |
| HUIDEN per K.G. | „ 0.60 |
| GEITENVELLEN per K.G. | „ 1.10 |
| WOL per K.G. | „ 0.12 |
| SCHAPENVELLEN per stuk | „ 0.55 |
| BEENDEREN per K.G. | „ 0.02 |
| RECINUS-ZAAD per K.G. | „ 0.05 |
| STROOHOEDEN (hipijapa) | |
| *Kwaliteit* No. 1 per dozijn | „ 3.75 |
| „ „ 1 (gebleekt) „ | „ 3.87½ |
| „ „ 2 „ | „ 5. |
| „ „ 3 „ | „ — |
| „ „ 3 „ | „ — |
| „ „ 4 „ | „ 7.— |
| „ „ 5 „ OLA | „ —. |
| „ „ 6 „ | „ 8. |
| „ „ 7 „ | „ 9 |
| „ „ 8 „ OLA | „ 10 |
| „ „ 9 „ | „ 12.50 |
| „ „ 10 „ OLA | „ 12 |
| „ „ 11 „ | „ 15 |
| „ „ 12 „ OLA | „ 15 |
| „ „ 13 „ | „ 15 |
| „ „ 14 „ OLA | „ |
| „ „ 15 „ | „ 15 |

### Hoog Bezoek

Vergezeld van zijn militairen adjudant bracht de Heer Gouverneur gisteren een bezoek aan het College Sto Tomas en de St. Vincentiusscholen.

### De Fransche Kabel.

Onze geachte Collega *El Imparcial* deelt in zijn nummer van gisteren mede, dat verschillende kooplieden klagen over de herhaalde vertraging, welke de telegrammen ondervinden telkens als de kabelverbinding wegens een revolutie op Sto Domingo verbroken wordt. De Handel lijdt hierdoor veel schade.

Wij zijn echter een station rijk van draadlooze telegrafie, dat gemakkelijk verbinding kan krijgen met Trinidad.

Op deze wijze zouden bij stoornis van den kabel, de telegrammen van Curaçao draadloos naar Trinidad gezonden kunnen worden en vandaar verder per Kabel en vice versa.

*El Imparcial* vraagt, of het Koloniaal Bestuur geen stappen kan doen bij de Directie van den Franschen Kabel, opdat zij zich in verbinding stelle met de stations voor draadlooze telegrafie op Curaçao en Trinidad en een overeenkomst treffe, opdat in het vervolg bij stoornis van den kabel de telegrammen draadloos verzonden kunnen worden, en onze handel niet langer lijde bij elke revolutie in Sto. Domingo.

### Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

| | | |
|---|---|---|
| 1 Colombo | Pas Red | Gadenne |
| 2 La Créole | Ouverture | L. Baudonck |
| 3 Herbstweisen | Walzer | Waldteufel |
| 4 Le secret de Margot | Fantaisie | P André |
| 5 La Baya | Fant. Chinoise | [1e uit.] II Christiné |
| 6 Mosaique sur Mignon | | A. Thomas |
| 7 Der Rixdorfer | Polka | A Philippi |
| 8 Avenida central | Valse | Bora |

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Sept. 1913 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

| | Zeilschepen | | | Stoomschepen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Inhoud in M³. | | | Inhoud in M³. | |
| | Aantal | Bruto | Netto | Aantal | Bruto | Netto |
| Maand September | 95 | 8772 | 8118 | 28 | 202969 | 124390 |
| Vorige maanden | 717 | 86199 | 78480 | 285 | 1868452 | 1177917 |
| Totaal | 812 | 94971 | 86598 | 313 | 2071421 | 1302307 |

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

**Ratten.**

In de laatste 3 weken werden 258 ratten in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

## Uit de naburige Republieken.

**COLOMBIA.**

De regeering heeft aan het Congres machtiging gevraagd om het volgend jaar de algeheele amortisatie van het papieren geld te beëindigen. De Minister van financiën vroeg tevens verlof een leening van twintig millioen dollars aan te mogen gaan.

De gezamelijke waarde van den uitvoer nam in het laatste jaar met 10 millioen dollars toe, en die van invoer met 6 millioen.

Het land gaat dus mooi vooruit.

**VENEZUELA.**

Er schijnt dan toch eindelijk een einde te zullen komen aan de revolutie. Harde slagen zijn er gevallen en bloedige botsingen hebben er plaats gehad. De Regeering heeft hare troepen versterkt, zoodat de beslissende overwinning op den verzwakten vijand niet lang meer uit kan blijven. De revolutionnairen hebben weinig aanhang gevonden en zullen hun ijdel pogen wel spoedig opgeven.

Cipriano Castro kan nu voor goed van het tooneel verdwijnen. Het is gebleken, dat zijn partij zeer zwak staat.

De menschen hebben de voordeelen van den vrede ondervonden en beginnen er prijs op te stellen den vrede te bewaren. Zoo moet het zijn en blijven.

## Buitenland.

Begin September was het te Sigmaringen feest, vorstelijk feest. Koning Manuel van Portugal trad daar in het huwelijk met prinses Victoria van Hohenzollern. Dit was de tweede keer dat een koning van Portugal — zij het dan ook ditmaal een onttroonde koning — te Sigmaringen zijn levensgeluk kwam zoeken. Vele, vele jaren geleden — nog slechts enkele grijsaards, die te Sigmaringen op den drempel voor hun huis gezeten, hun porseleinen pijpje rooken, zullen het zich herinneren — huwde er koning Pedro met de oudste dochter van prins Karl Anton. Thans was het de 23-jarige Manuel-Marie-Philips-Karel-Amelio-Lodewijk-Michel-Raphaël-Gabriël-Gonzaga-Xaverius-Franciscus Eugenus van Braganza, voormalig koning van Portugal, die de hand reikte aan prinses Augusta-Victoria-Wilhelmina-Antoinette-Mathilde-Ludovica-Josephine-Maria-Elisabeth van Hohenzollern Sigmaringen.

Het huwelijk werd voltrokken onder buitengewone belangstelling van een zeer uitgebreide schare vorstelijke personen, bloedverwanten der beide partijen. Des ochtends ten 7 uur had in de huiskapel van het kasteel een gelezen H. Mis plaats, die door het bruidspaar en de familieleden werd bijgewoond. Om 11 uur werd in den rooden salon van het kasteel het burgerlijk huwelijk voltrokken door den hofmaarschalk van den keizer, naar de huiswet voor de familie Hohenzollen geldig.

De bruidstoet, waarvan de deelnemers zich in den gouden, den zwarten en den Franschen salon vereenigd hadden, zette zich te half twaalf in beweging naar de kerk, waar Z. Eminentie kardinaal Netto het huwelijk voltrok en de predikatie werd gehouden door den prinsabt van Maria Eisiedeln Dr. Gossard.

De kerkelijke plechtigheid werd gevolgd door een cour van gelukwensch. Na het dejeuner vertrokken de jeugdige echtgenooten per auto uit Sigmaringen in de richting van Ulm.

Aan tafel bracht prins Wilhelm von Hohenzollern, de vader der bruid, op het jonge paar een dronk uit, waarin hij, zich tot zijn dochter wendende, zeide: „Met u gaan de zonneschijn en de huisvrouw uit ons huis" (de prins is n.l. sinds 1909 weduwnaar). „Van heden af behoort uw heele toekomst aan uw man; wees voor hem een trouwe steun en helpster, een offervaardige gezellin in vreugde en leed, wees voor hem een gouden zonneschijn in zorgelijke en heldere dagen. Voor de derde maal in minder dan een halve eeuw is een verbintenis gesloten tusschen de doorluchte huizen van Portugal en Hohenzollern; van die verbintenissen is een rijke zegen uitgegaan. Wij allen wenschen U van harte Gods rijkste bescherming en zegen. Uw echtvereeniging hebbe als devies de kernspreuk van ons huis: „Nihil sine Deo!" „Niets zonder God!" Wie op God vertrouwt, heeft op een vasten grond gebouwd. Het jonge paar! Zijne Majesteit Koning Manuel, Hare Majesteit Koningin Augusta Victoria leven hoog!"

Zooals wij reeds melden zal het jonge paar koninklijke titels en koninklijken staat blijven voeren, een omstandigheid die den Portugeeschen regeerings-republikeinen een bron van blijvende ergernis zal wezen en voor hun verschrikte verbeelding het monarchistische gevaar nog veel grootere afmetingen zal doen aannemen. Dat gevaar zal een bedreiging van de overzijde van het Kanaal. Want koning Manuel en zijn echtgenoote zullen zich eerlang metterwoon vestigen in Engeland, waar Zijne Majesteit het landgoed Fulwell-Park aan den Staineweg te Twickenham gehuurd heeft. Dit gebouw, een groot en comfortabel ingericht woonhuis, werd opgetrokken tegen het einde der 17e eeuw en diende aanvankelijk als jachtpaviljoen, later als villa.

Tegen het midden der 18e eeuw werden er twee vleugels bijgebouwd en werd het park uitgelegd tot een oppervlakte van 30 hectaren. In het jaar 1850 liet een andere eigenaar er een lange galerij bijbouwen, die o. a. een schouwburgzaal en een balzaal bevat. In den jongsten tijd kwamen er stallen en autogarages bij. Het geheel vormt voor een „koning in ballingschap" een zeer aanzienlijk verblijf. Naar „Fulwell-Park", hetwelk doorsneden wordt door een vischrijk riviertje, de Crane geheeten, een honderdtal gasten met hun bedienden-personeel kan herbergen. 150 geboortig, zal de bevolking daar in den regel met zijn. Het echtpaar zal er twee secretarissen, een adjudant, een kamerheer en twee hofdames als gevolg hebben, terwijl het personeel bestaat uit 20 bedienden. Naar Fulwell-Park, gelegen op 30 minuten sporens van Londen, richtten zich van nu af de blikken van alle monarchaal gezinde Portugeezen!

## BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t|m 31 Augustus 1912 onder No. 4023 G, t|m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **9den Oct.** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 5n Oct. 1913

De Voorzitter,

A. JESURUN.

VERLOOFD

Joseph M. J. Ellis

MET

Clara M. M. de Leon

*Curaçao 4 Oct. 1913.*

Eenige en algemeene kennisgeving.













# HAVEN-NIEUWS.

## VAN 27 SEPT. — 11 OCTOBER.

| Schip | Kapitein | Aankomst | | van | Vertrek | | naar |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Zulia* | S S Morris | 27 | Sept | New-York | 27 | Sept | Maracaibo |
| *Jan van Nassau* | J P v d Est | 27 | „ | Amsterdam | 29 | „ | New-York ** |
| *Merida* | A Johanson | 29 | „ | Maracaibo | 29 | „ | La Guayra |
| *Merida* | A Johanson | 1 | Oct | La Guayra | 2 | Oct. | Maracaibo |
| *Zulia* | S S Morris | 2 | „ | Maracaibo | 2 | „ | New-York |
| *Philadelphia* | H Highborn | 2 | „ | New-York | 2 | „ | La Guayra |
| *Lod v Nassau* | C N v Baaren | 4 | „ | New-York | 5 | „ | Amsterdam |
| *Philadelphia* | H Highborn | 8 | „ | La Guayra | 8 | „ | New-York |
| *Merida* | A Johanson | 8 | „ | Maracaibo | 8 | „ | Maracaibo |
| *Maracaibo* | G W Goodman | 11 | „ | New-York | 11 | „ | Maracaibo |
| *Fred Hendrik* | H J v d Goot | 11 | „ | Amsterdam | 12 | „ | New-York |
| *La Plata* | H Bark | 26 | Sept | Pto Colombia | 30 | Sept | Hamburg |
| *Bologna* | A Poggi | 25 | „ | Génova | 26 | „ | Colón |
| *Sachsenwald* | H Hintze | 25 | „ | Hamburg | 26 | „ | Pto Colombia |
| *Guadeloupe* | Jasseau | 3 | Oct. | Bordeaux | 3 | Oct. | Colón |
| *Albanian* | Gittens | 5 | „ | Liverpool | 5 | „ | Pto Colombia |
| *Bologna* | A Poggi | 6 | „ | Colón | 6 | „ | Génova |
| *Bavaria* | K Graalfs | 11 | „ | Hamburg | 11 | „ | Pto Colombia |

| Schooners. | Aankomst. | | van | Schooners. | Vertrek | | naar |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Olga Lucila C* | 27 | Sept | Rio Hacha | *Electra H* | 28 | Sept | Cartagena |
| *Margarita C* | 28 | „ | Rio Hacha | *Sirena H* | 28 | „ | Maracaibo |
| *Abeona H* | 2 | Oct | Maracaibo | *El Dorado V* | 29 | „ | Vela de Coro |
| *Virginia H* | 2 | „ | Vela d Coro | *Virginia H* | 29 | „ | Vela de Coro |
| *Carmen Maria* | 3 | „ | Guanta | *Meteor H* | 1 | Oct | Cartagena |

H. M. ZEELAND is eergisteren 2 Oct hier teruggekomen van Trinidad.

** Deze boot zal eerst 5 Oct hier aangekomen en daags daarna vertrekken.